

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Izhaja vsak petek popoldne.

Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo.

Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Vidovdanska cesta št. 2, pritličje.

Glasilo Socialistične Stranke Jugoslavije

Štev. 32.

Ljubljana, dne 8. avgusta 1924.

II. leto.

Rudniška katastrofa v Krmelju.

Pred štirimi tedni smo pisali v Socialistu o težki nezgodi, ki se je pripetila v nemško-avstrijskem rudniku. — Takrat smo zapisali: Pazite, odgovorni činitelji, da tudi v naših premogovnih revirjih ne bo odmeval klic zapuščenih mater, klic osirotelih otrok.

Izražena bojazen se je uresničila, izražena bojazen se je prehitro uresničila.

V Krmeljskem rudniku, last v vojni obogatelega Jakila, se je pripetila v soboto ponoči težka nesreča, ki je zahtevala 10 rudarskih življenj. Ponesrečeni rudarji zapuščajo 6 vdov in 8 otrok, starih do 5 let. Sirote ne bodo poznale očeta, ne bodo čutile očetove ljubezni, zato, ker je bila lastniku Jakilu eksploatacija rudnika prva in edina skrb, ni ga pa brigalo, da bi bilo rudarjevo življenje zavarovano pred katastrofami, ki jih hočejo sedaj opravičiti z dežjem, nalivom in vremenskiimi nepravilnostmi. —

O katastrofi so izdali uradno poročilo, ki slove:

V okolici Šent Janža je v soboto zvečer od pol 18. do pol 19. ure vladalo silno neurje. Utrgal se je oblak, voda je pridrla iz vseh bregov, napolnila grape in jarke ter poplavlila dolino. Jarek od Štrasberk-šahta proti separaciji, ki je v poletju večinoma suh in le ob deževju odvajava nekoliko vode, je narasel v silen hudournik, trgjal je zemljo in zlasti tamošnje nasipe, podrl vse mostiče in pred izlivom v potok Hinje udril v delavnice, električno centralo in strojarno. V delavnice je vdrla voda skozi okna in nanosila v nje blata, gramoza in drevesnih korenin. Vsako delo v delavnici je bilo vsled tega izključeno. V strojarnici so prišli stroji deloma pod vodo in so bili z blatom onečiščeni. — Vsled tega se je morala centrala in strojarna za nekaj časa staviti iz obrata. Železnica, ki pelje od Štrasberk-šahta do separacije, je mestoma na 1 m visoko sprana.

Voda je udrila tudi v Štrasberk-šaht z dneva, vendar ni napravila tu nobene posebne škode. Tam zaposleni delavci so se lahko pravočasno rešili. Ta del jame je samo v najnižjih prostorih deloma poplavljen.

Mimo Venče in Andreja-šahta pelje tudi jarek, ki ima po navadi minimalne množine vode. Ta voda je ujeta v lesene žlebove in odpeljana v istihi preko nevarnega, raztrganega terena v Hinje-potok. V soboto je pridrla z obojih pobočij v jarek momentano toliko vode, da je niso mogli žlebovi odvajati. Nabralo se je toliko vode, da je pričela pri višje ležečem Venče-šahtu v jamo prodirati. Nadalje od Venče-šahta proti Andrej-šahtu se je razlila preko žlebov ter napolnila tam se nahajajoče vsedline. Ko je vodstvo rudnika opazilo, da preti za jamo in v njej zaposleno osebje nevarnost, je poklicalo ob 18. uri vse delavstvo iz jame ter ga zaposlilo na površju pri vodoodvajalnih delih.

Ko je nevihta ponehala sta se podala v jamo nadpaznik Trkovnik in paznik Karlič. Tedaj ni bilo še v jami nič posebnega opaziti in tudi vode še ni bilo mnogo, dasiravno niso delovale črpalnice vsled ustavitve obrata v centrali. Opazila pa sta, da preti nevarnost, da se udere betonski zid v progji ca. 8 m pod površino. Tu je nastal pred nekaj časom jamski ogenj in se je s tem betonskim zidom zajezil. To mesto se nahaja pod nadzemeljsko usedlino, v kateri se je nabrala voda. Nevarnost je bila torej za jamo, če se zid poruši. — Vsled tega sta ukrepala, da pozoveta potrebno število delavstva, da ta zid zavarujeta.

Delavstvo se je baje spočetka branilo iti na delo, boječ se nevarnosti, ki mu je pretila, a po energičnem nastopu nadpaznika Trkovnika se je 13 mož odločilo iti s paznikom Karličem v jamo. Prišedši v jamo, se podajo na delovni prostor, a predno so počeli z delom, je momentano porušil omenjeni zid. Potem je nastal tak puh, da je podrl lesovje in zveržil tračnice v obliko črke S.

Paznika Karliča in delavca Stekla so je vrgel puh v stransko progo, pri čemer sta bila razmeroma malo poškodovana in sta se mogla še sama rešiti. Franc in Alojz Pristav sta prišla pod lesovje, vendar se jih je moglo še po daljšem opreznem delu rešiti in sta bila v ponedeljek popoldne prepeljana v ljubljansko bolnico. Trije mrtveci, to Martin Kanc, Franc Keše in strelni mojster Jernej Rugelj so bili še v noči od sobote na nedeljo prenešeni na dan. Ko so Kešeta spravili izpod razvalin, je še nekolikokrat dihnil, pa že v jami umrl.

Reševalna dela so se morala nato ustaviti, ker je bila nevarnost za zaposlene, da se udere na nje lesovje, kamene, železje, kar vse križema leži, in nadtem se zopet na površju nabrala voda, koje odtok v jamo se je začasno zadelal, ni pa izključeno, da bi se pri odstranjevanju teh ruševin zopet odprla. Radi tega je bilo nujno potrebno, reševalna dela začasno ustaviti, dasiravno so bili deli teles 4 mrtvecev še vidni med ruševinami, in zavarovati zaposlene oseboje proti pretečim nevarnostim.

Uradna odposlanca in pritegnjeni strokovni izvedenec pa so si takoj pri prihodu ogledali kraj nezgode, se v prvi vrsti na podlagi kart, izpovedi vodstva in paznikov in ogleda prepričali, da je po njih mnenju izključeno, da bi bil še kdo živ v jami. Reševalna dela so se vršila nadalje pod njih nadzorstvom. — Do 5. ure zvečer (ponedeljek) je bil en nadaljni mrtvec rešen izpod razvalin in upanje je bilo, da bodo v noči vsaj še dve nadaljni trupli rešeni. Upati je tudi, da bodo tudi ostali mrtveci vsi v kratkem času spravljani iz jame brez posebne nevarnosti za pri teh delih zaposleno osebje.

Iz velikih posledic te katastrofe in iz dejstva, da so bili mrtveci in tudi oba živa rešena Pristava skoraj nagaj, se more sklepati, s kako silo in velikanskim zračnim pritiskom je udrila voda v jamo. Ker sta pa nivoa vode nad zemljo in mesto vdora pod zemljo le kakih 8 m narazen, ni izključeno, da je bil ta silni puh in zračni pritisk posledica eksplozije. Kakor že omenjeno, je bilo z betonskim zidom zagrajeno podzemeljsko ognjišče, kakor se to večkrat v premogovnikih vrši. Ta zagrajeni prostor je bil napolnjen s plini in ko je voda vdrla vanj, je mogoče, da je nastala momentana eksplozija in porušila zid. — Natančne preiskavi vodi predstojnik Okrožnega rudarskega urada s pomočjo imenovanega rudarskega strokovnjaka. S temi preiskavami bo dognan po možnosti vzrok nesreče in eventualne krivde. O preiskavi sestavljeni zapisnik bo šele podal natančno sliko o poteku nezgode.

Zapisnik se bo po izvršitvi preiskave v prepisu predložil.

Smrtno ponesrečeni zapuščajo 6 vdov in 8 otrok, od kojih je eden rojen v letu 1911., ostalih 7 pa v letu 1920 in pozneje.

Ponesrečeni (smrtno) so:

Martin Kanc, Franc Keše, Jernej Rugelj, Ferdinand Lukek, Martin Strojinc, Fran Umek, Edvard Ojstruh, Franc Kavšček, Martin Dolenšek in Martin Kos.

Odgovorni obratovodja, rudniški ravnatelj ing. Franc Červinka je bil za časa nesreče odsoten. Nahajal se je na dopustu in ga je nadomeščal obratovodja dnevnega kopa in nadnevni obratov, Franc Zupančič.

Za enkrat naj zadošča, da objavimo uradno poročilo. Že danes pa pribijemo: to uradno poročilo je tako prikro-

jeno, da bi se ublažila krivda podjetnikova in krivda nameščenih obratovodij in paznikov. —

Vsaj so rudarji prišli ob življenje vsled eksplozije, ne pa zato, ker je vdrla v rove voda. Pa tudi če bi bila električna centrala v resnici odpovedala, kdo je odredil, da so ostali rudarji kljub temu v jami? Neurje je divjalo nad Krmeljem v soboto popoldne, šele pri reševalnih delih pa je zgubilo 10 rudarjev življenje.

Smatramo za svojo dolžnost, da bomo razkrili krivce rudniške katastrofe, obenem pa znova dokazali: tudi v rudarskih podjetjih ni skrbjeno za življenjsko varnost našega rudarja! —

Ponesrečenim pokoj, rudarjem pa: v boj za svoje pravice!

Proč z Žerjavovim volilnim redom!

Iz egoističnih strankarsko-političnih namenov je dr. Žerjav izpremenil volilni red avtonomnih mest in občin, ki štejejo nad 10.000 prebivalcev v Sloveniji. Prejšnji čisti propore se je odpravil in po sedanjem volilnem redu dobi najmočnejša stranka v občini kar avtomatično nad polovico mandatov. Iz tega razloga ni čudno, da so se volilci izgnili temu majoriziranju pri zadnjih ljubljanskih občinskih volitvah s tem, da je postavilo več strank skupno kandidatno listo, ker so smatrale izpremembo volilne pravice za nasilstvo.

Po Žerjavovem volilnem redu so prizadete zlasti občine Ljubljana, Trbovlje, Celje, Maribor in Ptuj. Pri zadnjih volitvah v Ljubljani so postavili skupno listo del socialistov, krščanski socialci in neodvisni delavci; sedaj pa opazamo, da so tudi mariborski nacionalisti napravili podoben blok, v katerem so demokrati in Orjunaši, klerikalci in narodni socialisti, ker se boje Nemcev. Kljub tej združitvi najbolj nasprotujočih si strank pa vendar grozi nacionalnemu bloku po sedanjem volilnem redu, da ga Nemci podero, zlasti v Mariboru in Ptuj. Mariborski blok je nenaravna zveza, sodeč po dogodkih zadnjih mesecev po našem mnenju politično celo nemoralna, tako da bi se prav nič ne čudili, če bi v Mariboru in

Ptujju po Žerjavovi krivdi zmagala pri volitvah nemška buržuazija, ki je je zlasti v Mariboru še precej.

Nas dejansko ne interesira polom teh ali onih nacionalistov, pomembna pa je ta zadeva, ker prejasno dokazuje, v kakšne kalamitete spravlja nezmisljena in strastna politika naivnih demokratov najbolj svoje lastne pristaše in kaže, kako politik ne sme delati, če ima glavo na pravem koncu.

Isto, kar velja za demokrate in radikale, ki so bili prej v vladi, velja tudi za sedanjo vlado. Predvsem mora imeti nova vlada v vidiku, da je terorizem najslabše politično orožje, demokratizem pa najboljši. In ena največjih kršitev demokracije je rop volilne pravice, ki se je izvršila nad avtonomnimi občinami v Sloveniji.

Naš najodločnejši postulat je, da nova vlada takoj uvede zopet splošno in enako volilno pravico s čistim proporcem za avtonomna mesta in prizadete občine.

Kakor je prejšnja vlada potom zakonodajnega odbora izvršila označeno nasilstvo, tako tudi sedanja vlada lahko stori istim potom to malenkost za demokratsko volilno pravico prizadetih volilcev.

Naravno pravico imamo volilci do te volilne reforme.

Ignacij Mihevc:

Avgust 1914—1924.

Dne 4. avgusta leta 1914 sta bila izgovorjena v parlamentih dveh odločujočih evropskih velesil dva zgodovinska govora. V nemškem parlamentu je ta dan govoril socialistični poslanec sodr. Haase. Njegov govor vsebuje velik del socialističnega programa in je zelo karakterističen ne samo za označbo stališča, ki ga je takratna nemška socialna demokracija zavzela proti vojni, marveč zmisel tega govora sega prav v današnje čase, ko je na žalost v socialističnih vrstah tako malo načelne zavesti, a toliko brezplodnega kvasenja osebnih zažev, ki s socialistično veliko idejo nimajo ničesar skupnega. Je nekaka kronična napaka v našem pokretu, da nismo nikdar dovolj emancipirani od malenkostnih vsakdanjosti, kar

znatno ovira praktično udejstvovanje socializma in onemogočuje uspehe. Ako govorimo o nemških socialistih za časa militaristične vlade pod Viljemom, moramo ugotoviti, da je takratna nemška socialna demokracija z ozirom na popolnost organizacije prednjačila vsem ostalim socialističnim organizacijam. — Vendar je treba zabeležiti, da so se tudi nemški sodrugi dali zapeljati po momentalnih uspehih, ki so jih dosegle strokovne organizacije v razrednem delavskem boju, kar je imelo za posledico, da politična moč socialne demokracije v nemškem parlamentu ni bila tako častno zastopana po svojih predstavnikih, kakor bi bila lahko, ako bi uspehom strokovnih organizacij sledila tudi izrazita politična zavest. — Doseženi

Pravo

Schichtovo milo z znamko „Jelen“

varuje Vaše drago perilo. Pri nakupu pazite na ime »Schicht« in na znamko.

uspehi socijalističnih strokovnih organizacij so zadovoljili tudi politično neorganizirano delavstvo, ki potem ni čutilo potrebe politične organizacije in kratkoma prepustilo delo tistim, ki so socijalizem pojmovali brez vsakih materialističnih primesi in se potem sami borili za pravice proletariata. In eden teh je bil poslanec sodrug Haase, ki je prvi dan po vojni napovedi govoril v nemški zbornici tako:

Po nalogu svoje stranke imam podati sledeče pojasnilo: Stojimo pred usodepolno uro. Posledice imperijalistične politike, vsled katere je prišlo do svetovne oborožitve in do poostitve mednarodnih odnošajev, so povzročile povodenj nad Evropo. Odgovornost za to pada na zastopnike te politike, a mi jo odklanjamo. Socijalna demokracija se je z vsemi močmi borila proti temu usodepolnemu razvoju in je do zadnjega trenutka pozivala v sporazumu s francoskimi sodrugi na ohranitev miru.

Danes stojimo pred dejstvom vojne. Grozé nam strahote sovražnih invazij. Danes ne bomo odločevali niti za, niti proti vojni. Govorili bomo o obrambnih sredstvih države.

V prvi vrsti se moramo spomniti milijonov državljanov, ki bodo brez lastne krivde poginili v svojo usodo. Ti bodo po pustošenju vojne najbolj prizadeti. Naše vroče želje spremljajo pod zastavo poklicane brate brez razlike stranke.

Spominjamo se tudi mater, ki bodo morale žrtvovati svoje sinove, žená in otrok, ki bodo oropani svojega hranitelja. Vpoklicane družinske očete muči bojazen, ker preti njihovim dragim lakota. Tem se bodo kmalu pridružili desetisoči ranjenih in pohabljenih bojevnikov. In tem olajšati njihovo usodo, blažiti neizmerno bedo, smatramo za svojo najnujnejšo dolžnost. Usoda našega naroda in njegova bodoča svoboda je odvisna od zmage ruskega despotizma, ki se je omadeževal s krvjo svojih najboljših sinov. Gre se za mnogo, če ne za vse. To nevarnost je treba odstraniti, kulturo in neodvisnost naše lastne domovine zasigurati. Tu uresničimo, kar smo vedno naglašali! Pri tem soglašamo z internacijonalno, ki je pravico vsakega naroda do nacionalne samostojnosti in samobrambe vsak čas priznavala, kakor tudi v soglasju z njo obsojamo vsako napadalno vojno.

Zahtevamo, da se napravi vojni, kakor hitro bo dosežen cilj zavarovanja in bodo nasprotniki pripravljeni za mir,

konec z mirom, ki bo omogočil prijateljstvo s sosednjimi narodi. Vsega tega ne zahtevamo samo v interesu mednarodne solidarnosti, za katero smo se vedno zavzemali, temveč tudi v interesu nemškega naroda. Upamo, da bo krula šola vojnega trpljenja v novih milijonih ljudi vzbudila gnjus pred vojno ter jih bo pridobila za ideal socijalizma in svetovnega miru.

V seji državne Dume je dne 4. avgusta leta 1914 govoril ruski socijalistični poslanec Chanstow sledeče:

Strašna in nezaslišana nesreča je zadela narode vsega sveta. Milijoni delavstva so odtrgani od mirnega dela in ravnotoliko družin je izročenih pretečemu gladu. Ko so se evropske vlade pripravljale na vojno, je evropski proletarijat enoglasno protestiral proti temu. Različni so bili razlogi, da se ruski proletarijat ni javno pridružil temu protestu. V trenutku pa, ko so vstale grandiozne demonstracije svetovnega proletarijata proti vojni, je bil ruski proletarijat edinstven z ostalimi brati. Sedanja vojna, povzročena po roparski politiki, je vojna, za katero nosijo odgovornost samo vladajoči krogi posameznih držav.

Prepričan sem, da bo proletarijat našel sredstvo, s pomočjo katerega bo napravil nagel konec vojni. Pogoji miru ne smejo biti diktirani od diplomacije, marveč od narodov samih. Istočasno izražamo naše prepričanje, da bo ta vojna odprla ljudskim masam oči in jim pokazala pravi vir nasilja in tlačanstva. Današnji izbruh barbarstva pa bo zabeležen kot zadnji.

Po prečitani izjavi Chaustowi so zapustili socijalistični poslanci Dume in se je v njihovih nenavzočnosti glasovalo za vojne kredite.

Vojna sama je najbolje dokazala, da je bilo stališče socialne demokracije proti vojni popolnoma pravilno. Da bi tisti, ki so leta 1914 odločevali o vojni, imeli danes priliko še enkrat poslušati navedena dva govora, bi jih gotovo z uvaževanjem vzeli na znanje, kajti dalekovidna in miroljubna politika socijalizma bi jih obvarovala njihove lastne poznejše usode in, kar je veliko važnejše: Evropa bi ne bila nikdar doživela tako težke preizkušnje, iz katere je izšla izmučena in za več desetletij oslabiljena. Zato bodi vzvišena in prva naloga socijalistične politike: Delo za ohranitev miru, za svobodo in enakopravnost ljudstva!

cija je sejala in sejala, razmišljevala in se posvetovala le o tem, če naj na seji v interesu države, naroda razsaja, tuli, repenti in razbija, ali pa naj se drži tradicije, ki jo imajo radikali in naj le fejš govori ni zabavlja, pa le malo razbija in razsaja. Obveljala je tradicija miroljubnih radikalov in ni zmagala orjunaška metoda Pribičevića.

Ministri delajo seveda s polno paro. Kakor poroča Slovenec, je izvedel Vesjenjak svoj pisani, prepisani program že do dvanajste vrste. Na trinajsti vrsti pa je sedaj običal, ker se tam šele njegov program začne. Sušnik je obrnil vse svoje neizrabljene sile na Sušak. Tam bo celo enketiral in — za Sušak se napovedujejo zlati, suhi časi. Pa to še ni vse delo ministrov. Sedaj iščejo po aktih in ugotavljajo korupcije, ki tako lepo konsolidira ministre. Da, celo zakon zoper korupcije pripravljajo. Ta zakon bo v resnici zakon o zaščiti države in zakon zoper korupcije, brezobzirno izvajanje, bo lahko pokazal, kako je jugoslovanska buržuazija gradila mlado državo.

Samostojni demokrati se tolažijo, da so klerikalci brez zob. Da klerikalci ne morejo grizti. Vse meščanske stranke pa naj vedo: delavci pa imajo zobe in bodo pošteno ugriznili.

Prisega novih Radičevcev. V sredo so prisegli v narodni skupščini še Radičevski poslanci dr. Vladimir Smoljan, Franjo Pancer in dr. Adžija. Prisegli pa še niso: dr. Vandekar, Čizmeković, Stuparić, inž. Avgust Košutić in prisegel tudi še ni — Stipica Radić. Takrat pa bo vse bolj svečano, ko bo položil zakletvo še Stipica v opankah, s čebulo v žepu in figo v roki. Nad prisego se razburja nacionalna opozicija. Opozicija je namreč mnenja, da so bili Radičevci izvoljeni za narodne poslance zato, da ne bodo šli v parlament in da ne bodo narodni poslanci. Ker pa so šli v parlament in vrgli samostojne demokrate, zato volitev po demokratskih pojmi ne velja. Po taki logiki se vrši konsolidacija, ob taki logiki mora vzeti vse skupaj — vrag.

Bolgarske homatije. Vsled sporazuma in sodelovanja med makedonskimi revolucionarnimi organizacijami in komunisti je postal položaj bolgarske vlade zelo kritičen. Zadnje dni so se pojavile na Bolgarskem dobro oborožene čete nasprotnikov današnjega režima, ki organizirajo kmete in uradnike. Vsled tega je sklical ministrski predsednik Cankov kronski svet, ki je sklenil, da se poostre varnostne mere za vzdrževanje reda in miru. V Sofiji je proglasila vlada izjemno stanje in ojačila sofijsko posadko. Nam se je čudno zdelo, da že 14 dni ni bilo z Balkana nič posebnega.

Londonska konferenca. Londonska konferenca, ki ima nalogo proučiti, kako bi se najboljše izvedel Dawesov reparacijski načrt, je pozvala na konferenco tudi nemško državo. To je sedaj prvič po prevratu, da sodelujejo tudi Nemci kot polnopravni člani. Sedaj je

nemška delegacija predložila konferenci svoje pripombe k dosedanjim sklepom londonske konference. Pripombe so bile izročene s spremnim pismom, v katerem povdarja nemška delegacija približno: Delegacija upa, da se bo dosegla potrebna jasnost potom medsebojnega direktnega razgovora. Nemška delegacija mora polagati odločitni pomen na to, da se razpravlja o vprašanju vojaške izpraznitve onih ozemelj, ki niso določena v versajski mirovni pogodbi. Nemška nota se bavi dalje z vprašanji jamstva glede gospodarske izpraznitve Porurja in zahteva amnestijo za vse Nemce, ki prihajajo v pošteve. Nemška nota je napravila na Francoze baje ugoden vtis.

Delovni program socialistične vlade na Danskem. Na Danskem imata parlamentarno večno v spodnji zbornici socialistična in radikalna stranka, dočim je v zgornji zbornici konservativna stranka v večini. Kljub temu pa se je odločila socialistična stranka, da bo izvedla par temeljnih izprememb in reform. Strankin tajnik Andersen je orisal delovni program socialistične stranke približno sledeče: Najprej se bo uvedla prisilna oddaja premoženja od premoženja preko 50.000 K. Pri premoženju, ki znaša 60.000 K, bi znašala oddaja 1 odstotek, dočim bi znašala oddaja pri premoženjih nad 20 milijonov kron že 15,1 odstotka. — S tako prisilno premoženjsko oddajo bi se znižali državni dolgovi za eno tretjino. Dalje bo socialistična vlada predložila več zakonskih osnutkov, ki naj ščitijo konzumenta pred trasti in zavro špekulacijo in navijanje cen. Poseben zakon bo uvedel za industrijske obrate delavske zaupnike. Ratificirali bodo tudi Washingtonsko konvencijo o osemurnem delavniku. Novi davčni predlogi grade davčni sistem na zemljiško rento, indirektni davki pa naj bi se postopoma odpravili. Vojni minister se imenuje »demobilizacijski« minister. Vlada pripravlja poseben zakon, ki bi odpravil vojsko in mornarico. — Mesto tega bi se upostavile obmejne straže in ustanovila pomorska policija. Ta zakon naj bi se sprejel potom plebiscita. Če bi se zgornja zbornica temu zakonu protivila, bo socialistična vlada uresničila tudi svojo staro zahtevo, da se zgornja zbornica ukine. —

Ameriški državni tajnik Hughes se je ustavlil na svojem potovanju po zapadnoevropskih prestolih tudi v Berlinu, kjer je imel zaupna posvetovanja z državnim predsednikom Ebertom in drugimi vodilnimi državniki. Nemški listi s obetajo od teh razgovorov velike koristi, češ, da bo Hughes s svojega odločilnega mesta vplival na Evropo v pomirljivem in popustljivem smislu.

Radić ima že pasuš. Dr. Košutić je dobil od vlade za svojega Stipico potni list, s katerim se bo Stipica vrnil domov. Radić bo sedaj sodil, kaj so delali njegovi ljudje ta čas, ko je on romal po svetu.

Politični pregled.

Zasedanje skupščine.

Davidović je korajžno zapeljal svoje ministre v parlament na javno žehto.

Prebral je svojo poslanico, obdelal našo miroljubno, s prijateljskimi čustvi prežeto z vednimi in stalnimi neuspehi kronano zunanjo politiko, se pobavil z notranjimi razmerami, obljubil sve i svašta, delavci pa seveda ne bodo dobili ništa.

Otroci mestnih nižin.

Govorila sta mirno in pritajeno, kakor da se bojita splasiti pravilico hrepenenja.

»Tako torej živiš?« je vpraševal gost.

»Tako živim, da.« je odgovarjala Aksinja.

Potem je vzdihnila: »Eh, kako je naše življenje! Bili so časi, bili, tedaj smo živeli, a zdaj... Zdaj je konec! Konec, golobček.«

Obmolnila je in sklonila glavo v pijani žalosti.

»Ne boš verjel, golobček! Kot mlada deklica sem služila pri nekem veleposestniku, knezu, za sobarico. Ta knez je imel sina... študenta. Prekrasen je bil, mlad kakor ti. Da! In vedno se je vrtel krog mene, stinil se mi in skušal, da me vščipne ali poljubi. Kakor po načrtu. A jaz... eh, golobček! Bilo mi je takrat ravno petnajst let, res, šele petnajst let. Ničesar še nisem vedela, ničesar slutila — samo smejala in zabavala sem se... Pride nekoč k meni po noči, a jaz... v krik. Neumna sem bila, seveda. Prestrašil se je, srčkanec, vrnil mi je denarja, da bi mol-

Za kratek čas je začela skupščina tudi z debato, če smo en narod, če smo trije narodi. Z debato, če smo samo plemena ali pasma. Skratka, debata, ki jo vodi jugoslovanski parlament zadnje dni bo mogočno in dostojanstveno »konsolidirala« naše gospodarske in socialne prilike.

Za te debate so se pa tudi temeljito in dobro pripravljali. Pripravljali pa se niso, kaj bodo govorili, marveč, opozi-

čala, to se pravi... dvesto rubljev. Od tega časa se je začelo... E-i-i, mili ti moj! Bili so časi, zobala sem pšeničko. V svili in žametu sem se sprehajala!... Šampanjca sem pila... Odpeljal me je v inozemstvo... v Pariz!«

Aksinja je umolknila. Njene oči so zamišljeno gledale v daljavo, — v daljavo izginule prošlosti, kjer so videle nekaj, česar ni bilo nikoli.

Peč je ugasnila, tiho šelesteč z bleddimi in plašnimi jezički ugašujočega ognja, kakor nerazločni spomin.

Gost je sedel, z rokami oprti ob mizo ter kljubovalno zrl v žensko. — V njegovih očeh so se pojavljale zlé iskre in njegovo lice je pačila neprijazna senca.

»Kaj se boš še nalagala?« je vprašal mrko, ne da bi se premaknil.

»Da — a... — je zategnila Aksinja, ki ni zapazila sovražne sence. — »Bili so časi, bili!... Veselila sem se, brezobzirno... Draga sem bila. Visoko so me cenili. Denar sem trosila kot lešnike... Ko sem se zagnala v vrtinec... E-i-i! Še duša me ni mogla dohajati! Cel svet se je krog mene sukal in vrtel...«

»Lažeš, kavsa!« — je pritajeno siknil mladič. Gledal jo je s klubovalnim pogledom in ustnice so mu trepetale v zlobnem smehljaju.

»A no, ali lažem... Kaj pa ti je?« je zategnila Aksinja.

»Zakaj lažeš? vlačuga!«

»Kaj pa lajš!«

»Meh, smrdljivi!« prezirljivo reče mladič in se obrne proč.

Naokrog je potemnelo, ogenj je ugasnil in črne stene so se zopet sklenile, kakor poprej. Vesele slike so nekam izginile in postalo je zopet dolgočasno, žalostno in mučno.

Aksinja je sedela, zgrbljena, njene ustne so trepetale in v srcu so vzkipele nepričakovane tuje solze. Zgrabila je skodelico in si hotela natočiti, toda steklenica je bila prazna. — Tedaj se je Aksinja sklonila nad mizo, skrila lica v dlani, in tiho, otožno zaplakala... za tem, česar ni nikdar bilo.

Plakala je dolgo, drgetaje v mučnih krčih, a gost je gledal in molčal. Potem je nepričakovano zgrabil steklenico ter jo z zamahom zalučil. Steklo je zažvenketalo in brizgnilo na vse strani.

Aksinja se ni ganila.

Razburjen in besen je gost ogledoval žensko od zgoraj doli in blede lice se mu je krivilo v pijani zlobi.

»No?« — je grozeče opominjal.

Ona ni hotela dvigniti obraza.

Lomastil je proti nji in jo udaril s pestjo po glavi.

Zenska je jeknila, siloma vstala, zgrabila z obema rokama za ovratnik svoje srajce in jo potegnila raz sebe.

»Zakaj me biješ?!« — je zakričala starka jokavo in zlobno. — Li vidiš, kako sem se izsušila? Od vas, žrebcev prokletih!«

Mladič je dolgo gledal izžeto telo, poteni se je obrnil v stran in pljunil.

»Pfu, kavka grda!« — A zopet jo je začel gledati.

»No... se boš li vlegla ali kaj?« — reče čez minuto.

»Denarce, golobček!« je mirno odgovorila starka.

»Koliko?« je sunkoma izustil.

»Pol rubelčka, saj veš...«

Gost je vrgel denar na mizo.

Peč je popolnoma ugasnila. Svetilka je s svojo mrko svetlobo zavila vse v težak polumrak.

(Dalje prih.)

Tedenske vesti.

Kam jadramo? Zvedeli smo, da namerava Kranjska industrijska družba na Jesenicah odpustiti kakih 1000 delavcev. V parlamentu debatirajo o plemenih in pasmah, gospodarsko življenje pa preživlja najhujše krize. Odpust takega števila delavcev bi pomenil katastrofo za jeseniško okrožje, katastrofo za tamosnje delavstvo. Brezposelnost ne gradi države, ne redi državljanov, to si naj kapitalistični razred, ki vlada v Jugoslaviji zapomni!

Delavsko pevsko društvo »Naprej« v Celju, priredi v nedeljo, dne 17. avg. t. l. na vrtu Sokolskega doma v Gaberju koncert z veselico. Na koncertu bo zbor zapel sledeče pesmi: Pozdrav, Strelci, Planinska, Noč na morju, V mraku, Za plotom, Gorjanska in Čolnicku. — Na veselici bodo raznovrstne zabave, kakor: drča (Rutschbahn), ameriški zapor, lov s konfetij, licitacija, šaljiva pošta itd. — Godba na pihala. — Vstopnina za osebo 5 Din. — K obilni udeležbi vabi vse ljubitelje petja odbor.

Vendar so se znašli. V okoliški občini v Celju je po volitvah izgledalo, da se meščanske stranke ne bodo mogle sporazumeti. Kriza je bila na vrhuncu in izgledalo je, da bo prišel gerent. Tega so se klerikalci zbal, ker so računali, da bo imenovan za gerenta demokrat. Vsled tega je izvoljen župan Glinšek svoj mandat odložil, ker so ga dolžili, da je bil izvoljen od državljanov druge vrste (Nemcev) in vsled tega demokrati niso marali takšnega župana podpirati. Sedaj so izvolili župana znova. Tokrat pa so glasovali tudi vsi demokrati in Nemci za njega. Sedaj so vsi zadovoljni in nemaški glasovi ne delajo nikomur več ovir. Demokrati so sedaj posebno zadovoljni, ker bi pač najbrže dobili namesto demokrata, klerikalca za gerenta. Znašli so se, kakor smo mi od vsega početka trdili.

Občinske volitve v Celju razpisane. Volitve se vršijo 28. septembra. Reklamacijska doba traja do 14. avgusta. Volilni imenik je celi dan na razpolago pri s. Korenu v Gosposki ulici. Pozivljamo vse sodruge in somišljenike, da zadnji čas uporabijo ter se pripravijo, če so vpisani. Nihče naj se ne zanaša, češ, saj sem bil zadnjič vpisan, moram sedaj tudi biti. Posebno opozarjamo vse, ki so se preselili in tiste, ki so šele v zadnjem letu dosegli volilno pravico. Na delo, sodrugi!

Opomin »Naprejevem« člankarju. Člankar, ki je napisal v »Napreju« pohvalo s. Koradeju iz Šoštanjca, je na eno pozabil in sicer: S. Koradej je ustanovitelj UDR, in obenem kapitan Šoštanjске edince. Zakaj ni tudi tega v »Napreju« povedal? Kaj se boji to povedati zaradi Bernota, ki je vsaki pametni stvari nasproten?

Izseljevanje. Iz Dubrovnika poročajo, da se je izselilo pretečeni teden 120 Dalmatincev v Avstralijo, kjer bodo dobili baje delo in boljši zaslužek. »Nacionalistični konsolidacije« je uspelo, da vlada danes v državi brezposelnost in beda in da morajo ljudje za kruhom v tuje kraje. Tekom letošnjega

leta se je izselilo iz Dalmacije že nad 2000 oseb.

Nov komisar v Ljubljani. Žerjavov komisar dr. Viljem Krejči je malo časa gospodaril na magistratu. Komisarijat je prevzel v Ljubljani prejšnji župan, s. dr. Perič, ki ga je vlada pozvala na to mesto. Novi komisar dobi tudi svet in sicer razpuščen občinski svet. S. dr. Perič in njegovi somišljeniki sprejmejo ta mesta v znak protesta, ker je bil občinski svet nasilno razpuščen ter se de iure smatrajo še vedno za pravnoveljavne zastopnike ljubljanskega volilstva. »Jutro« in »Slovenski Narod« lahko vlečeta svoje čitatelje s svojimi neslanostmi za nos kolikor časa hočeta. Nihče jima tega ne bo branil.

Dr. Baltič vpokojen. V imenu pravice, zakona in reda so vpokojili klerikalci velikega župana ljubljanske oblasti dr. Baltiča in velikega župana mariborske oblasti dr. Pirkmajerja. Zaeno so ukinili razdelitev Slovenije na dve oblasti in imenovali dr. Šporna za velikega župana Slovenije. Za Špornovega pomočnika so postavili v Mariboru dr. Vodopivca. Slaba je čast velikega župana. Ne ve ne ure, ne dneva, kdaj pride konec županske slave! Organizacija velikih županov je pa tudi pod psom. Kar čez noč in še odpovednega roka ne poznajo pri velikih županih!

Članom Sloge! Ker vemo, da je Bernotu načelo javnosti sveto samo takrat, kadar njemu koristi in ne škoduje, zato pozivljamo vse člane Sloge, da vprašajo Bernota: Kakšno je poročilo, ki ga je o Slogi napravil sodni revizor? Da bodo člani vedeli: sodišče je odredilo, da pregleđa nepristranski, zapriseženi revizor poslovanje Sloge. Sodni revizor je svoje delo že davno končal in tudi Bernot je dobil revizorjevo poročilo že v roke. To poročilo je seveda tako, kakršno je pač Bernotovo delo. Po načelu javnosti bi moral Bernot objaviti to poročilo v Napreju. Če Naprej revizijskega poročila ne bo prinesel, naj to v Napreju pove. Bo pa Socialist objavil, kako izgleda Bernotova Sloga in v kakem stanju se vloženi denarji nahajajo.

»Medajlo« zasluži obmejni policijski komisar v Dravogradu. Ko je UDR napravila izlet v Guštanj in se vračala pretečeno nedeljo s popoldanskim vlakom v Dravograd, je prihrumel in pridivil v železniški voz nenadoma tamosnji policijski komisar in odredil aretacijo vseh v vozu navzočih Udarnikov. Na njegovo povelje so jih gnali žandarji v občinski zapor, drugi dan v Prevalje, klično pa se je izkazalo, da ga je policijski komisar pošteno polomil in odredil aretacijo, ki ni imela nobene upravičenosti in nobene stvarne podlage. Naj sedaj ugotovi ministristvo za notranje zadeve, če je ta pisar II. klase tako goreč, tako vesten, ali pa tako nesposoben. Poskrbeli bomo, da naših sodrugov ne bodo gnjavili še policijski organi. Kaj ni bilo dovolj, da je delala Orjuna nemire po železnicah? Kaj naj sedaj njene »posle« prevzamejo policijski komisarji?

Konsolidirana država.

Burzuzija konsolidira, delavec pa berači!

kulacija najhujše orgije, ker so vladne mere proti njej tako slabe, da se vobče niti ne upoštevajo. Kaj tedaj storiti? — Čakati in čakati? Ne! Treba poseči po samopomoči, to se pravi poprijeli se svojih zadrug, stopiti vanje, pri njih na-

kupovati vse svoje potrebščine, o nogočiti jim, da do kraja izvedejo svojo socialno nalogo. Le tako bomo ubili spekulacijo ter normalizirali gospodarsko življenje. Konzumenti vkup; v zadrugi je vaša rešitev!

Dopisi.

Ruše. (Vsem delavcem-sodrugom v tovarni za dušik v premislek). Toliko razburjenja in neorjantiranosti še ni bilo pred nobenimi volitvami, kot sedaj pred občinskimi v tukajšnji občini. — Meščanske stranke prav pridno love kaline in posrečilo se jim je, da so jih nekaj tudi vjele. Katere ljudi so vjele, to vedo naši ljudje prav dobro. Ne bom karakteriziral meščanskih strank posebej, ker so si itak na las podobne, kadar je treba nastopiti proti delavstvu. Delavci! Sodrugi! Ali ste si že premislili, kaj bo, če dobe te stranke večino v občini? Ali ste že pomislili, kaj bo, če bomo enkrat stari in ne bomo mogli delati; ali pa pohabljeni in vsled boleznih dela nezmožni in bomo iskali podpore pri občini? Kaj Vam bodo odgovorili z Vašimi glasovi voljeni odborniki meščanskih strank? Tovarna naj Vas preživi, tam ste pustili svojo moč in mladost. Seveda, sedaj bi Vam pa bili mi dobri, mi kmeti, ko ste stari in niste za nobeno rabo več. Pomislite na stotine slučajev, ko je bil hlev zadnje stanovanje in kar je od gospodarjeve mize odpadlo, zadnja hrana trpina delavca. Povprašajte, kje se je gojilo občinskim revežem dobro, če so gospodarile v občini meščanske stranke! In ali nas ne more dočakati isto? Za to bo dolžnost vseh socialističnih občinskih odbornikov, da omeje kolikor mogoče to bedo in da postavijo za onemogle delavce dom, kjer bodo mirno preživeli zadnje ure svojega mukepolnega življenja. In koliko je še drugih reči za delavce pomembnih, ki se bodo morale

izvršiti in ki se tudi bodo, če bo delavstvo složno volilo 10. avgusta delavsko listo. — Delavec tov. za dušik. Ruše. Kandidatne liste so sestavljene. Pogledimo si jih enkrat od blizu! — Prva je klerikalna: na njej najdeš na prvih mestih slavna imena kimovcev in prijateljev demokratov, kadar gre proti interesom delavcev. Druga je socialistična pod imenom (delavska stranka SPJ). Postavili so si takšne kandidate, ki so se že brezobzirno potegovali za delavske interese. Tretja pa, o joj, je demokratska ali gospodarsko napredna. Ta pa ima takšen konglomerat, da se Bogu usmili. Poleg nekaterih pryakov, ki so seveda prvi na listi, najdeš vse mogoče ljudi. Drugo mesto diči za en četrt litra vina kandidat, predsednik Unije. Polej pa še Orjunaš, polih, nekdanji nemčur. Krona vseh pa je predsednik bivše strok. organ, ponarejevalec podpisov, in »10.000 K v moj žep«, ki jih je moral na pritisk in pretnjo del. zaupnikov s težkim srcem vrniti. Vprašamo poštene demokrate: ali vas ni sram. Sedaj se kregajo med sabo klerusi in demokrati, ki pravijo: vi imate med kandidati izdajalce in krivo-prisežnike. Narobe pa spet: saj imate vi tudi grešnike v vaših vrstah. Ker smo si pa enaki, bomo še pred volitvijo župana kadili »pipo miru«, le sedaj je ne smemo kazati prijateljstva, drugače bi delavstvo to opazilo, da gliha vkup šriha in vrglo kroglice v drugo skrinjico tistih salamenskih socialistov, ki jim ne moremo do živoga.

Gospodarstvo.

Boj spekulaciji.

Gospodarsko življenje pretresa zopet poostren nered v cenah in nabavi. Zgovoren vzgled nesolidnosti in neurejenosti našega notranjega trga, nam je nudila te dni spekulacija z žitom. Cena pšenice, ki je nedavno notirala 3.00, je skočila na 4.30 in je zopet padla na 3.80. Skakanje cen navzgor in navzdol, pa zopet navzgor se je pričelo pred štirinajstimi dnevi in nihče ne more vedeti, kakšna presenečenja nas še čakajo. Vse to pa brdiko občuti naš konzument, ki je moral te dni še plačati vsakdanji kruh dražje, dasi so njegovi dohodki ostali slejkoprej pižli in nezadostni. Kar velja za žito, velja več ali manj tudi za druge najnujnejše življenske potrebščine. Pri sladkorju ista negotovost, isto izrabljanje konjunktore po spekulanti. Zakaj omenjamo vse to? Da povzdignemo še enkrat svoj glas, da protestiramo?? O ne! Kakor je potrebno, da vse te krivične pojave, ki nam znova žarko objasnjujejo grde metode današnjega kapitalističnega gospo-

darstva, ki mu je dnevna spekulacija načelo in podlaga, primerno pribijemo, vendar je vse bolj potrebno osvežiti našim konzumentom zavest, da je uspešna rešitev le v zadrugi organizaciji. Boj proti ljudskim pijavkam se ne more voditi potom protestnih shodov in resolucij ter platoničnih intervencij pri vladi, ki je navadno le orodje v rokah fistihih gospodarskih in trgovskih krogov, proti katerim so naše akcije naperjene — temveč v prvi vrsti potom lastnih gospodarskih organizacij, to je potom delavskih konzumnih zadrug, ki so baš za to tukaj, da ščitijo konzumenta pred odiralci in spekulanti. Zavedne delavske mase v drugih naprednejših državah so to že davno razumele ter vse svoje prizadevanje združile v smeri ojačenja odnosa ustanavljanja lastnih nakupnih in prodajalnih zadrug, ki ne delajo na spekulacijo, ki ne služijo posameznikom, marveč celoti.

Ali se slovensko delavstvo te svoje naloge zaveda? Zdi se nam, da ne. Baš pri nas praznuje privatna špe-

Nosite samo **BERSON** gumi pete in potplate. Dajo elastično hojo, so ceneje in obdržijo Vaše čevlje trajne.

IZJAVA.

K članku »Prepoved nočnega dela v pekarnah«, ki je izšel v »Naprej« v sredo, dne 23. julija t. l. podam sledečo izjavo:

Po internacionalni nepriznanemu socialnemu revolucionarju moram povedati, da je priznan demagog. V navedenem članku mi očita, da morajo moji pomočniki delati po noči kakor pri kakem klerikalcu. V mesecu maju se je vršil v Celju sestanek pek. pomočnikov, na katerem smo bili navzoči s. Golmajer, Leskošek in tudi moja malenkost. Na tem sestanku se je ugotovil delovni čas v Celjskih pekarnah. Najbrže je Leskošek na tem sestanku spal, da ni slišal, da se v Celju nabijajo pekarnice, ki začnejo delati zvečer ob 21. uri, druge zopet, ki imajo parne peči ob 24. uri, in da začnejo pri meni delati ob 4. zjutraj. Ali nista slišala Leskošek in Lah, ki je sedaj predsednik Bernotijade v Celju, da sem bil ravno jaz tisti, ki sem pozivljaval pomočnike k solidarnosti, če se hočejo ubraniti nočnega dela? Ti zaslepljenci ne vidijo Lesjaka, pri katerem delajo pekovski pomočniki noč in dan brez pravega počitka. Vaš namen je le tistega moralno in gospodarsko uničiti, ki dela cele dneve za delavske organizacije, kateri se pa slučajno ne strinja z Vašo taktiko in dasi Vam je dobro znano, da je dal na razpolago svo

jevo fizično in duševno moč, ter da je podpiral tudi financijelno čez svojo mero socialističen pokret takrat, ko smo se delali skupaj. Značilno za gonjo je, da je na enem vaših sestankov rekla vaša članica, mati sodruga Böhma, da je treba Korena ubiti; potem bodo šli delavci za nami. Vsa sredstva brez izbire uporabiti proti meni, to je danes Vaš moto. Sedaj pa imata besedo Lah in Leskošek, ki se skrivata v članku za Bernotovim hrbtom. Franjo Koren.

U. D. R.

Prireditve v Zagorju.

Zagorski steklarji in člani U. D. R. edinice v Zagorju prirede v nedeljo dne 24. avgusta

VELIKO GOZDNO PRIREDITEV,

na katero vabijo vse somišljenike in prijatelje.

IZLET V ZAGORJE EDINIC U. D. R.

Ob priliki prireditve Zagorjanov se vrši izlet U. D. R. v Zagorje.

Obveščamo tem potom vse edinice, da se na to pripravijo.

Natančnejša navodila slede.

Nabava krojev.

V svrhu lažje nabave krojev je upravni odbor izdal veliko cenejši kroj, katerega si bo lahko vsak član nabavil.

Celoten kroj stane približno Din 450.—, brez hlač in dvokolenic približno Din 270.—.

Plačilni pogoji! Polovico ob naročitvi, drugo polovico ob prejemu kroja. Člani, ki še nimate kroja, nabavite si jih pravočasno.

Vsa ta naročila se izvrše edinole preko upravnega odbora.

Vabilo

na člansko zborovanje,

ki se bo vršilo v nedeljo dne 10. avgusta 1924 ob 9. uri dopoldne v hotelu »Lloyd« na Sv. Petra cesti.

Ker je dnevni red važen, je dolžnost slehernega člana, da se sestanka zanesljivo udeleži.

Prinesite izkaznico s seboj!

Za Krajevno politično organizacijo SSJ
Sotler I. r. Zagor I. r.

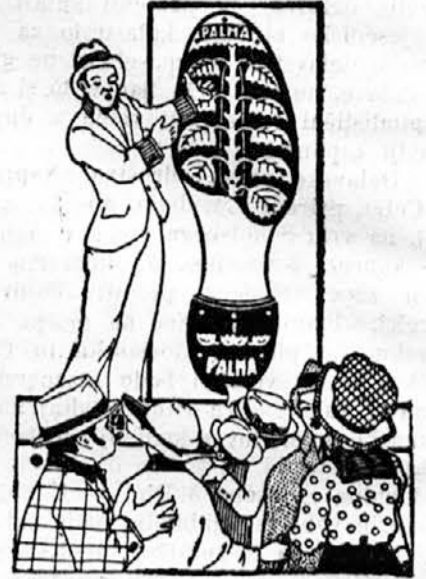
ZA TISKOVNI SKLAD.

Dosedaj izkazanih Din 6897.15.

Sodrug Schrott Franc, Leše pri Prevaljah je nabral na blok št. 62 od sledečih sodrugov: Leibacher Štefan, Din 3.—; Dretnik Matevž, Din 2.60; Matvoz Rupert, Din 5.—; Pušnik Adolf, Din 5.—; Krelbel Blaž, Din 2.—; Bervar Ivan, Din 2.—; Schwab Mirko, Din 2.—; Gregorec Franc, Din 5.—; Jop Matija, Din 2.—; Vošang Barbka, Din 3.—; Knešar Aleks, Din 2.—; Kusman Frederik, Din 2.—; Banko Ivan, Din 3.—; Podmenik Ignac, Din 4.—; Prosen Jožef, Din 5.—; Engler Friz, Din 3.—; Kröbl Kristjan, Din 3.—; Lagoja Ferdinand, Din 5.—; Koller Fritz, Din 3.—; Prasnik Avgust, Din 2.—; Kolar Franc, Din 2.—; Štener Georg, Din 2.—; Gaberšek Franc, Din 2.—; Vogrin Anton, Din 2.—.

Sodrug Koren Pavel, Prevalje, Breznica je nabral na blok št. 65 od sledečih sodrugov: Cigler Alojz, Din 2.—; Klemenc Josip, Din 2.—; Perdih, Din 2.—; Praznik Matevž, Doberšek Ignac, Kunz Filip, Terdina Rafael, Mastek Karol, Uranc Jurij, Korošec Johan, Plešičnik Franc, Šverc Martin, Širnik Jožef, Uranc Feliks, Vodnik Martin, Dretnik Ivan, Kuzman Štefan, Jukač Jože,

Konič Rudolf, Palovšek Franc, Krevallnik Anton, Toplar Jožef, Santič Rudolf, Motnik Ludvik, Koren Pavel, vsi po Din 2.—; Koren Franjo (voznja Celje-Guštanj ob priliki 1. maja Din 75.—; Savez metalških radnika Jugoslavije podružnica na Muti, Din 100.—; V. M. Ljubljana, Din 25.—;

Palma podpetniki in podplati so najboljši

Proda se skoraj nov

pletilni stroj

št. 8/60 znamke Wedermann. Kje, pove uprava.

Izdajatelj:

Oblastni odbor SSJ za Slovenijo.

Odgovorni urednik:

France Vidmar.

Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

Posejite 15.-25. avg.

IV. VZORČNI VELESEJEM

V LJUBLJANI

NAJUGODNEJŠA PRILIKA

za nakup vsakovrstne najboljše in najcenejše robe tu- in inozemstva.

Velesejske legitimacije se prodajajo v d-
narnih zavodih vseh mest in dajejo pravo

na 50% znižano vožnjo

tudi na brzovlakih (razen S. O. E. in št. 3, 6.)

PRIRODNE KRASOTE SLOVENIJE

STANOVANJA PRESKRBLJENA

Daevae vstopnice se dobe pri blagajnah za ceno Din 10.

Tone Malgaj

pleskar za stavbe in pohištvo, sobo- in črkoslikar, se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

DELAVNICA: Kolodvorska ulica št. 6 in Celovška cesta št. 121.

Naročila se sprejemajo v Kolodvorski ulici 6.

Prva Mariborska delavska pekarna r. z. z. o. z. v Mariboru, Tržaška cesta št. 37-38, telefon št. 324. Ustanovljeno leta 1898. — Moderno in higijensko urejena pekarna priporoča svoje okusno in vedno sveže pecivo v polni teži. Pecivo se dostavlja tudi na dom.

ZASTONJ

ne, pač pa po zelo nizkih cenah dobite vse kuhinjske potrebščine, kakor raznovrstna kleparska, kotlarska, kovnostiskarska ter ključavničarska dela in druge predmete pri zadrugi

Prva mariborska produktivna zadruga čevljarških izdelkov r. z. z. o. z. v Mariboru, Oražnova ulica št. 4.

Izdelovalnica moških in ženskih čevljev. — Popravila se točno in solidno izvrše.

Zahtevajte povsod vse vrste šolske zvezke v korist slepim.

Izdelava in razpošilja najceneje

Anton Janežič

papirna industrija in knjigovoznica

Ljubljana, Florjanska ul.

Našim rodbinam priporočamo NAŠO DOMAČO izvrstno kollnsko cikorijsko.

Jugometalija

r. z. z. o. z.

splošna kovinska industrija

Ljubljana, Kolodvorska ulica 18

Telefon št. 729.

Štampilje

iz kovine in gumija izdeluje

graverski zavod

Sitar Svetek

Ljubljana, Sv. Petra cesta 13

Od slej se

razlikuje izvrstni, iz davna preizkušeni »Pravi : FRANCKOV ; kavni pridatek« od ponarejenih proizvodov tudi že na zunaj po novi, rjavomodro-beli etiketi. — Na tej se posebno izčičejo karakteristični znaki razlikovanja, ki so: in »Franck« in »kavni mlinček«.

»Pravi : FRANCK ; z mlinčkom« zahvaljuje svojo splošno priljubljenost izvrstnemu aromu in prijetnemu okusu ter svoji izdatnosti in tečnosti.

R. BUNC in DRUG Ljubljana - Celje - Maribor

Zahtevajte povsod

»JADRAN«

terpentinsko čistilo za čevlje, ker je najboljše.

Ako čistite čevlje edino le z »Jadran« kremo, si prihranite mnogo denarja.

Vaši čevlji ne razpokajo, ostanejo mehki in trpežni.

Veletrgovina usnja brata Moskovič, Ljubljana

priporoča svojo veliko zalogo tu- in inozemskih izdelkov po najnižjih cenah. Ustanovljeno leta 1888.

Letna trikotaža, nogavice, galanterija in drobnina

Gaspari & Fanninger, Maribor, Aleksandrova cesta št. 48